

Samen maken we het verschil

Jaarverslag Armoedecoalitie Utrecht 2019

De Armoedecoalitie: verbindend en signalerend

De Armoedecoalitie Utrecht is een bundeling van maatschappelijke organisaties, initiatieven en mensen¹ in de stad rondom het thema armoede. De aangesloten organisaties, hulp- en dienstverleners, belangenbehartigers en ervaringsdeskundigen hebben hierbij één doel voor ogen: armoede bestrijden en sociale uitsluiting tegengaan. Door krachtenbundeling, verbetering van hulp- en dienstverlening en vernieuwende initiatieven.

De Armoedecoalitie verbindt mensen en organisaties, ervaringsdeskundigen, hulp- en dienstverleners en beleidsmakers / beslissers. Met elkaar signaleren we knelpunten, lacunes en kansen in regelingen en hulp- en dienstverlening. We brengen deze onder de aandacht van direct betrokkenen en kijken welke structurele oplossingen gerealiseerd kunnen worden.

Bij de armoedecoalitie zijn ruim 200 mensen aangesloten en zo'n 50 organisaties. Er werkt structureel 1 betaalde kracht voor 0,5 fte en 17 vrijwilligers zijn wekelijks actief om armoede en sociale uitsluiting tegen te gaan. Incidenteel wordt er op projectbasis extra menskracht ingeschakeld.

Tienjarig bestaan 'Kansen en grenzen van lokaal armoedebeleid'

Op 4 november organiseerden we een symposium met 150 deelnemers ter gelegenheid van ons 10-jarig bestaan. Een divers gezelschap van ervaringsdeskundigen, politici (lokaal en landelijk), beleidsmakers, hulpverleners en vrijwilligers verdiepte zich in de aanpak van armoede en schulden in de stad en landelijk, via diverse workshops. Het centrale thema was 'waar liggen de kansen en grenzen van lokaal beleid'. Wat kun je lokaal doen en verbeteren? En waar is landelijk actie nodig? Er was veel inhoudelijke uitwisseling.

Bijvoorbeeld

over laaggeletterdheid en hoe daar beter op geanticipeerd kan worden door hulpverleners. Of over het toepassen van maatwerk door Utrechtse hulpverleners en de Gemeente Utrecht. Ook de Escaperoom 'Ontsnap uit de schulden' van de Tussenvoorziening kon worden gevolgd. De Bramenplukker was paraat, evenals Edasu, de opleiding tot ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting.

¹ Aangesloten organisaties zijn: Tussenvoorziening, Leger des Heils, U-Centraal, JoU, Lister, Buurtteams jeugd en gezin en Buurtteams Sociaal, Samenwerkende Utrechtse Woningcorporaties, Moviera, Zilveren Kruis, Hogeschool Utrecht, Emmaus, Al Amal, Solgu, Ubuntu-huis, U-2B Heard!, Cosbo, Nisbo, Steunpunt GGz, buurtpastoraten van de kerken, Dock, Asha, Akder, Nisbo, ervaringsdeskundigen, Humanitas, Leergeld, Vluchtelingenwerk, Jeugdfonds cultuur en sport, Big Brothers Big Sisters, Utrecht in Dialoog en vele anderen. Met de gemeente werken we actief samen.

Oprichting Landelijke Armoedecoalitie

Een van de conclusies op het symposium was dat bestaanszekerheid broodnodig is. Dat kan alleen vanuit het Rijk geregeld worden door het realiseren van een toereikend inkomen voor alle inwoners van Nederland. Om dit voor elkaar te krijgen richten we samen met de gemeente Utrecht de Landelijke Armoedecoalitie op. Een bundeling van landelijk werkende organisaties, zoals Valente, Ieder(in), Woonbond, FNV, Sociaal Werk Nederland, ATD Vierde Wereld, SUNN, Woonbond, Alliantie Vrijwillige Schuldhulpinitiatieven, Gemeente Utrecht. Landelijke Clientenraad en de Sociale Alliantie. De Kenniscentra Nibud, Movisie en NVVK voeden de Landelijke Armoedecoalitie met kennis over wat werkt bij een effectieve aanpak van armoede en schulden. Doel is krachtenbundeling om armoede en schulden aan te pakken. Met een stevige oproep en lobby om te zorgen voor een toereikend inkomen voor alle burgers, het stoppen van onnodige verhoging van schulden en het creëren van ruimte voor overheden om te komen tot échte oplossingen voor problematische schulden, maakten we een vliegende start.

Wegwijs in fondsen en regelingen

Een van de knelpunten in de stad is dat ook veel hulpverleners lang niet alle regelingen en fondsen weten te vinden en te benutten. Met financiële steun van de RDO De Balije hebben we in 2019 onderzocht wat de belemmeringen precies zijn om gebruik te maken van de diverse fondsen. En wat helpend zou zijn. Dit is uitgemond in een overzicht van alle fondsen op onze website, met een stroomschema waarin je makkelijk kunt zien of je in aanmerking komt voor een fonds en zo ja, hoe je het moet aanvragen. In 2020 wordt het project vervolgd om de bekendheid en het enthousiasme onder hulpverleners voor fondsen te versterken. Uiteindelijk doel is dat zoveel mogelijk mensen de financiële regelingen aanvragen waar ze recht op hebben en de steun van een fonds kunnen aanvragen om vooruit te kunnen komen, samen met een hulpverlener.

Scholen betrekken bij het aanpakken van armoede en schulden

Een op de negen kinderen in Utrecht groeit op in armoede en ervaart de dagelijkse stress waaronder veel gezinnen met weinig geld gebukt gaan. Om te zorgen dat kinderen zo onbezorgd mogelijk

kunnen opgroeien en generatie-armoede doorbroken wordt is het belangrijk deze kinderen en gezinnen tijdig te bereiken. Het onderwijs is hiervoor een goede vindplaats. Om het voor leerkrachten gemakkelijker te maken om armoede bespreekbaar te maken, te helpen signaleren en ouders en leerlingen de weg te wijzen naar regelingen en mogelijkheden in de stad en in de wijk, heeft het Buurtteam Jeugd & Gezin (Lokalis) samen met de werkgroep jongeren van de Armoedecoalitie een krant gemaakt voor leerkrachten en schoolbesturen. Deze krant

hebben de gezinswerkers van Lokalis besproken op alle basisscholen in Kanaleneiland en met alle vso scholen in de stad. Inmiddels is er een herdruk. Van hieruit willen we de samenwerking met het onderwijs steeds verder versterken en kijken hoe wij het onderwijs zo goed mogelijk kunnen ontlasten en het makkelijk mogelijk te maken om zo snel mogelijk door te verwijzen.

Ontbijtbijeenkomsten in Kanaleneiland en Overvecht

Al jaren proberen we meer Nederlanders met een niet-westerse achtergrond te bereiken. Zij vormen een belangrijke groep mensen binnen armoede en schulden, maar zijn toch vaak minder goed vertegenwoordigd binnen de Armoedecoalitie. Onder leiding van Al Amal organiseerden we samen met Ubuntuhuis en Utrecht in Dialoog vier ontbijtbijeenkomsten voor vrouwen. Twee in Kanaleneiland en twee in Overvecht. Het doel van de bijeenkomsten was drieledig:

- Geldzorgen bespreekbaar maken, met name in de doelgroep niet westerse migranten die we normaal gesproken niet goed bereiken
- Bereik ArmoedeCoalitie vergroten / verbreden
- Signalen ophalen ter verbetering van aanpak armoede en schulden (initiatieven)

Op de bijeenkomsten kwamen met name niet-Westerse vrouwen af. Er was veel onderlinge herkenning- iedereen had weinig te besteden. Ook was de setting veilig genoeg om hier in alle openheid over te spreken. Iedereen deed mee, ook degenen die slecht Nederlands spraken. Er zijn veel tips uitgewisseld; waar kun je goede kleren tweedehands kopen, maak een boodschappenlijstje

voordat je naar de winkel gaat, laat een inkomenscheck doen om te kijken of je recht hebt op een pakket van de Voedselbank. Per bijeenkomst bereikten we 40-50 mensen.

Praten over armoede is voor velen lastig. Het is een mooi resultaat dat er zoveel vrouwen op af kwamen die hier openlijk over durfden te praten. Ook hoorden we dat er behoefte is aan praktische informatie voor deze doelgroep, en dat vele regelingen en voorzieningen niet bekend waren bij de deelnemers. Hier gaan we mee aan de slag. De gemeente heeft inmiddels folders over alle regelingen in diverse talen, ook de tolkentelefoon wordt bekender gemaakt.

Meedoen mogelijk maken

Toegift

De festivals en podia deden in 2019 wederom aan het project Toegift. Hiermee stelden de festivals Oude Muziek, Spring en Gaudeamus bezoekers in de gelegenheid om naast hun eigen kaartje een Toegift kaartje te kopen voor mensen die onvoldoende geld hebben om naar het festival te gaan. Op deze manier gingen 400 mensen met een kleine beurs naar de verschillende festivals. Een kans die zij bijzonder waardeerden.

Uit eten

Restaurant De Branding aan de Croeselaan stelt sinds april 2019 elke maand een tafeltje ter beschikking om een gezin in langdurige armoede de kans te geven om gratis uit eten te gaan. Negen gezinnen maakten hier gebruik van. Zij ervaren het als hartverwarmend.

Weekje Weg

In samenwerking met Stichting Weekje Weg en de gemeente maakt de Armoedecoalitie het mede mogelijk dat elk jaar 27 gezinnen met kinderen onder de 12 jaar die lang niet op vakantie zijn geweest op vakantie kunnen nabij Valkeveen.

Zomerpakketten

In samenwerking met stichting Present deelden we 10 zomerpakketten aan gezinnen met weinig geld die niet op vakantie kunnen. In het pakket zitten op maat gekozen uitstapjes naar bijvoorbeeld een pretpark, inclusief treinkaartje en leuke spelletjes om thuis of buiten te doen.

Hans Anders

Op 27 december verraste Hans Anders de Armoedecoalitie met een cheque ter waarde van € 15.000,-. Hiermee kunnen 50 mensen met een laag inkomen die wel een bril nodig hebben maar hem niet kunnen betalen en ook niet via de bijzondere bijstand krijgen een gratis oogmeting en bril met passende glazen uitzoeken bij een Hans Anders winkel in de stad.

Geef armoede een gezicht

Veel mensen die langdurig rondkomen van een laag inkomen schamen zich hiervoor en vragen niet makkelijk hulp. Ook vanwege eerdere negatieve ervaringen. Met het project 'Geef Armoede een Gezicht' willen we hier wat aan doen.

Rijdende straattafel

Elke maand trekt een team van ervaringsdeskundigen met een bakfiets, koffie, thee en koek de straat op om met mensen met een kleine én grote beurs in gesprek te gaan over rondkomen, regelingen en tips onder de aandacht te brengen en meer begrip en insluiting te realiseren. We stonden diverse keren op het winkelcentrum in Overvecht en het winkelcentrum in Kanaleneiland.

De Bramenplukker

Een aantal ervaringsdeskundigen van de Armoedecoalitie heeft in samenwerking met Stut een theatervoorstelling gemaakt: de Bramenplukker. De voorstelling gaat over wat mensen voelen die in armoede leven, onmacht van hulpvragers, de mens achter de ambtenaar en de mens achter de hulpvrager. Deze voorstelling heeft als doel wederzijds begrip te creëren en inzicht te geven in de kloof tussen systeem- en leefwereld. De voorstelling wordt gespeeld door ervaringsdeskundigen en geleid door een hulpverlener. Na afloop is er een gesprek tussen de spelers en de deelnemers, bij voorkeur in kleinere groepen zodat mensen elkaar daadwerkelijk vinden en begrijpen. We voerden

de voorstelling acht keer op, in diverse locaties in de stad, vooral in de wijken Overvecht en Kanaleneiland. Maar ook in Tivoli Vredenburg, café Averchts, het Democratiefestival in Lent (Nijmegen), en op het 10-jarig bestaan van de Armoedecoalitie.

Festival Mooi Meegenomen

Op 16 oktober, de dag voor internationale dag van de armoede, organiseerden we het Festival 'Mooi Meegenomen'. Dit keer in Kanaleneiland. Ruim 250 bezoekers vonden het festival. Daar konden ze informatie en advies krijgen over armoede en bijvoorbeeld de U-pas of Leergeld en gratis spullen halen bij de weggeefmarkt. Bezoekers konden naar de kapper of kregen hennaschilderingen. Er waren speciale workshops voor kinderen; zij konden boksen, mozaïeken, dansen, meedoen aan een workshop percussie. Ook werd een gratis driegangenmenu georganiseerd; hier hebben 130 mensen aan deelgenomen. Het was een dag met bijzondere ontmoetingen, diepgang en nieuwe kennismakingen met voorzieningen en mensen.

Big Brothers Big Sisters (BBBS) was aanwezig op de informatiemarkt met 250 boeken om weg te geven. Er waren een ouder en een kind aanwezig die als ambassadeur optraden en op een laagdrempelige manier met bezoekers in gesprek gingen.

Licht op Armoede

Met ervaringsdeskundigen en de Hogeschool Utrecht gaven we, ter gelegenheid van het tien jarig bestaan, het boek uit 'Licht op Armoede'. Dit boek geeft een inkijk in het leven van Utrechters die langdurig in armoede leven of hebben geleefd. Zij delen in het boek hun verhaal. Het laat de rauwe werkelijkheid zien, maar ook de kracht waarmee mensen het heft in eigen hand nemen. Soms is één vorm van ondersteuning genoeg om de spiraal naar beneden te keren, zoals opvang, werk, schuldhulp of betaalbare huisvesting. Gehoord en gezien worden, erkenning en waardering zijn echter altijd nodig om de eigen kracht en de weg omhoog te vinden, zich weer een oké-mens te voelen en deel van de samenleving.

Edasu - opleiding tot ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting

In 2019 startte de vierde lichterij studenten met de Edasu-opleiding; 9 studenten studeerden af; zes van hen hebben een betaalde baan. Waarvan een aantal specifiek op gebied van armoede en sociale uitsluiting. Doel van de opleiding is enerzijds om mensen die opgegroeid zijn in armoede en sociale uitsluiting de kans te bieden zich te ontwikkelen en een startkwalificatie te verwerven op de arbeidsmarkt. Anderzijds is het doel om door de inzet van ervaringsdeskundigen de hulp- en dienstverlening en het beleid beter te laten aansluiten op de leefwereld van mensen met een laag inkomen.

In 2019 kwam de opleiding in financieel zwaar weer terecht. Om de kwaliteit en continuïteit van de opleiding te kunnen garanderen is de opleiding in 2019 samengevoegd met de al langer bestaande BGE-opleiding. In 2020 onderzoeken we hoe de Edasu hierin zo goed mogelijk kan worden geborgd.

